

معنی لغت‌های مهم درس

اُسوه:	الگو	اُنس:	دوستی
بی‌تکلف:	ساده	تجلی:	آشکار شدن، جلوه کردن
تقدیر:	سرنوشت	جنود:	سربازان
خُنین:	نام یکی از غزوه‌های پیامبر	خور:	زمین پست، شاخه‌ای از دریا
خیل:	گروه، دسته	راست و ریس:	آماده، فراهم
رعب:	وحشت، ترس	سوله:	انبار
سُکان دار:	قایقران	مشیت:	عزم، اراده الهی، خواست خداوند
معرکه:	میدان جنگ	می‌کاوند:	بررسی می‌کنند

قلمرو زبانی

۱- پنج گروه کلمه مهم املائی از متن درس بیابید و بنویسید.

رعب و وحشت- غنای خالق- تحول عظیم- جزر و مدّ آب- توسّل به حضرت زهرا- به محض شکستن- زهرای مرضیه

۲- با رجوع به لغت‌نامه، درباره ساخت و معنای کلمه «سردمدار» توضیح دهید.

ساخت آن تشکیل شده از: سر + دم + دار

«سردمدار» کسی که در زورخانه‌ها بالای سکویی می‌نشسته و همراه با نوای زنگ و ضرب، ورزشکاران را هدایت و رهبری می‌کرده است. امروزه «سردمدار» به معنی فرمانده و رهبر است.

۳- از متن درس، چهار جمع مکسر بیابید و مفرد هر یک را بنویسید.

جنود: جُنْد وسواس: وسوسه قلوب: قلب اشیاء: شی خطوط: خط

۴- یکی از راه‌های ساخت کلمه «مشتق»، بدین شکل است: «اسم+چی=اسم»؛ مانند «شکارچی» در این کلمه، پسوند «چی» در معنای «پیشه و شغل» کاربرد دارد. نمونه‌ای از آن را در متن درس بیابید. **بولدوزچی**

۵- به جمله‌های زیر توجه کنید.

الف) خطوط دفاعی دشمن یکسره فرو ریخت.

ب) اینها دریادلان صف شکنی هستند که دل شیطان را از رعب و وحشت می‌لرزانند.

به جمله اول که یک فعل دارد، «ساده» و به جمله دوم، که بیش از یک فعل دارد، «غیر ساده» می‌گویند.

جمله غیر ساده «ب»، شامل دو جمله است که از نظر معنایی به یکدیگر وابسته‌اند؛ به طوری که یکی از جمله‌ها بدون دیگری ناقص است.

حال از متن درس برای هریک از انواع جمله، نمونه‌ای بیابید و بنویسید.

جمله ساده: اینجا آیینۀ تجلی همه تاریخ است.

جمله غیر ساده: تفنگ، دوربین‌دارش نشان می‌دهد که تک‌تیر اندازست.

قلمرو ادبی

۱- هر قسمت مشخص شده، در بردارندۀ کدام آرایۀ ادبی است؟

کآرام درون دشت شب خفته است حسرت نبرم به خواب آن مرداب

دشت شب: اضافۀ تشبیهی مرداب: تشخیص (خواهیدن مرداب)

۲- در عبارت زیر، کنایه را مشخص کنید و مفهوم آن را بنویسید.

تا با خاک انس نگیری، راهی به مراتب قرب نداری.

انس گرفتن با خاک: کنایه از اظهار بندگی و عبادت

قلمرو فکری

۱- نویسنده در کدام جمله، از مفهوم آیه «أَلَا يَذْكُرُ اللَّهُ تَطْمَئِنُّ الْقُلُوبُ» بهره گرفته است؟

در معركة قلوب مجاهدان خدا، آرامشی که حاصل ایمان است حکومت دارد.

۲- درباره ارتباط محتوایی متن «دریادلان صف شکن» و سروده شفیعی کدکنی توضیح دهید.

هر دو نوشته پویایی، تلاش، اراده و شجاعت را رمز پیروزی و موفقیت دانسته‌اند.

۳- چرا نویسنده معتقد است که «همه تاریخ اینجا (جبهه) حاضر است؛ بدر و خنین و عاشورا اینجا است.»؟

زیرا نویسنده معتقد است رزمندگان همانند مسلمانان صدر اسلام با عشق به وطن و ایمان به خداوند در برابر تجاوز دشمنان ایستادگی و

جان‌فشانی کرده‌اند.